

Mødet den 17. Marts 1932.

Fraværende: H. J. Baden, Holst-Knudsen, Vald. Pedersen, J. Perregaard og Rasmus Rasmussen.

1. (J. Nr. 22¹⁶—1931). **Indenrigsministeriets Approbation paa Købekontrakt med Jernbaneassistent Larsen.**

Toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 757—1931). **Regnskab for Malermester P. Petersen og Hustrus Legat i 1931.**

Toges til Efterretning.

3. (J. Nr. 444—1931). **Forslag til Overslag over Kommunens Indtægter og Udgifter i 1932—33.**

B o r g m e s t e r e n agtede ikke at komme nærmere ind paa Budgettet, idet de to Gruppeformænd vilde forelægge det. Budgettet var enstemmigt fra Budgetudvalgets Side, og hvorvidt enstemmige Budgetter altid var gode, var en Sag for sig; men nu maatte man jo se, hvorledes det kunde gaa. Taleren vilde hermed give Ordet til de to Ordførere.

H. P. C h r i s t e n s e n udtalte, at det foreliggende Budget ikke indeholdt særlige Overraskelser, hverken i nedadgaaende eller opadgaaende Retning. Det var lykkedes at opnaa Enighed om Budgettet, og derfor var der fra begge Sider vist nogen Resignation. Man havde været enige om,

at i en vanskelig Tid som den nuværende maatte Budgettet tilrettelægges saaledes, at man kunde komme igennem uden at skulle laane Penge eller gaa til at forhøje Taksterne paa de Varer, som Kommunen fabrikkerer, saaledes som det f. Eks. var sket i København. Det oprindelige Forslag fra Udvalgene viste en Stigning i Forhold til sidste Aars Budget paa 700000 Kr., men med det Tryk, Erhvervslivet for Tiden arbejder under, vilde det være meget uheldigt med en saadan Forhøjelse, og det var derfor ved Forhandling lykkedes at faa Budgetterne reducerede, saaledes at Forslaget nu lød paa, at der efter Formue og Lejlighed udskrives 6.288000 Kr. eller 36000 Kr. mindre end i Fjor. Det var ikke nogen stor Nedgang, og adskillige kunde sikkert have ønsket den større; men naar Kommunen skulde klare sine Forpligtelser uden andre Indtægter end gennem Budgettet, maatte man være forsigtig og ikke komme saa langt ned, at Budgettet ikke kunde holde. Af de nedskaarne Budgetter var f. Eks. Brolægningsvæsenets nedsat med 62000 Kr., og man regnede ogsaa med en Nedgang for de kommunale Badeanstalter, idet den ny kommunale Badeanstalt ved Salonen opføres ved Tilskud og Laan fra Havnen og derfor ikke tyngede paa Budgettet. Man vilde saa herefter kunne spare en Del Omkostninger ved Udsætning og Indtagning af Badeanstalterne. Udgiften til Folkebiblioteket var nedsat fra 100000 til 50000 Kr., idet man hidtil havde regnet med dette Beløb aarligt, og der var næppe Grund til at forhøje det i denne Tid; det vilde altsaa kunne afvikles i 7—8 Aar. Dernæst havde man søgt at forhøje Indtægten. Man var enedes om, at Kommunens Værker yderligere tilskyder 128000 Kr. udover det først

budgetterede Beløb, Ejendomsskatterne var forhøjet til 130000 Kr., og endelig vilde Regulerings-tillæget til Kommunens Tjenestemænd falde med 66000 Kr. Disse Hovedposter nedsatte Budgettet med 600000 Kr., og med forskellige mindre Beløb blev Nedsættelsen 700000 Kr. Angaaende de sociale Budgetter, saa var det en Kendsgerning, at man levede under meget trykkende økonomiske Forhold med en større Arbejdsløshed end nogen Sinde; alligevel haabede man at komme igennem uden særlig store Overraskelser. Med det i Dag foreliggende Andragende fra Hjælpekassen om Bevilling af yderligere 50000 Kr., kom man for indeværende Aar op paa 1 Mill. Kr. paa denne Konto. Det maatte siges at være et meget stort Beløb, naar man samtidig regnede med, at Kommunen fik 5—600000 Kr. fra Staten til Krisehjælp. Det maatte derfor betydes Hjælpekassen, at den maa være forsigtig og betænke, at det Tidspunkt kan komme, hvor Kommunen ikke er i Stand til at fremskaffe de Midler, der skal bruges til de sociale Udgifter. At optage Laan var for Tiden umuligt, man maatte klare sig igennem uden at laane, og derfor maatte der lyde et Varsko til Hjælpekassen om at administrere saa økonomisk som overhovedet mulig. For Forsørgelsesvæsenets Vedkommende var der opført 1.390000 Kr., medens det sidst afsluttede Regnskab viste et Beløb paa 1.431000 Kr. Her var der i de senere Aar foretaget ret store Omforandringer og Moderniseringer, som var i høj Grad tiltrængt, men naar disse nu var overstaaede, haabede man at faa en mindre Nedgang paa denne Konto, selv om Forholdene var meget vanskelige, idet mange, som efterhaanden afvises fra anden Hjælp, maa ty til Forsørgelsesvæsenet. Der var fra borgerlig

Side rejst stærke Indvendinger mod dette Budget, men Taleren skulde ikke komme nærmere ind herpaa, da Udvalgets Formand antagelig vilde redegøre herfor. Skolevæsenets Konto udviste en mindre Stigning, der nærmest skyldtes Udgiften til Sportspladser, men iøvrigt var det meste af dette Budget bestemt ved Lov og kunde ikke ændres meget. For Politiets Vedkommende var der en Stigning paa 58000 Kr., men her var sket en betydelig Forøgelse af Personalet, som Byraadet havde fundet nødvendig. Dette Budget trykkedes forøvrigt meget stærkt af Pensionerne, idet der i de senere Aar var pensioneret ikke saa faa Betjente i en Alder af 60—65 Aar; men forhaabentlig var man snart ved Bunden her, saa Pensioneringen ved Politiet kom til at gaa noget langsommere. Sygehusenes Budget viste en Stigning paa 55000 Kr., som i nogen Grad skyldtes Lønstigningen til Overlægerne og Personalet, hvis Løn tidligere laa noget lavere end i andre Byer. For Overlægernes Vedkommende havde det været vanskeligt at faa en Ordning, da Lønnen for disse faktisk laa betydeligt højere i adskillige Byer. De to ældre Overlæger havde en betydelig Indtægt ved Belægnen paa Enestuer, og for deres Vedkommende var man væsentlig blevet staaende ved det gamle, hvorimod de øvrige havde faaet betydelige Lønforhøjelser. Man havde tænkt, at Prissfaldet paa Fødevarer i nogen Grad kunde ophæve Forøgelsen, men det havde ikke holdt Stik. For Brolægningsvæsenets Vedkommende var der opført 552000 Kr. mod 578000 Kr. sidste Aar; men paa dette Budget fandtes tillige flere Arbejder, som var vedtaget udenfor Budgettet, saaledes Afgravningsarbejdet paa Marselisborg Mark, Anlæg af Harald Jensens Plads og det

store Arbejde ved Regulering og Vejanlæg ved det ny Amtssygehus. Disse Arbejder beløb sig i Virkeligheden til ca. 300000 Kr., saa Budgettet blev egentlig forhøjet med dette Beløb. Brandvæsenets Konto havde en Stigning paa 18000 Kr.; men efterhaanden som Byen voksede, krævedes der baade mere Mandskab og Materiel. Taleren vilde her henstille til Brandkommissionen at søge en Forhandling med Havnen om et Tilskud til Brandvæsenet, idet en forholdsvis stor Del af Brandene i Byen skete ved Havnen, og i mange andre Byer betalte Havnekassen et Tilskud til Brandvæsenet. Angaaende Skovene, saa burde der egentlig ikke gives Tilskud hertil. Landsretssagfører Holst-Knudsen havde ved mange Lejligheder talt for Besparelser, men det syntes ikke, at han som Medlem af Skovudvalget havde kunnet faa Besparelser frem her. Naar man saa paa Indtægten af de store Arealer, Skovningen og ikke mindst Lejen af Skovpavillonerne, burde denne Indstitution kunne klare sig uden Tilskud; selvfølgelig kostede det meget med Omdannelsen til Lystskov, men man kunde maaske sætte Tempoet lidt ned, saa der kunde blive Balance. De her nævnte store Budgetter havde altsaa ikke kunnet bringes ned, men paa den anden Side regnede man med, at de var lagt saa rigeligt, at der vilde blive et mindre Overskud ved Aarets Udgang. Endelig fandtes der nogle Budgetter, som ikke krævede Tilskud, men som tværtimod foruden at forrente og afdrage de Penge, der var sat i dem, kunde give et direkte Tilskud til Kommunens Kasse, nemlig Kommunens Værker. Vandværket forrentede og amortiserede 2 Mill. Kr. med 200000 Kr. aarlig, men desuden var der opført 178000 Kr. som Tilskud til Kommunekassen samt 25000 Kr.

til forestaaende Forbedringer og Udvidelser, særlig en Udvidelse af Aavandspumpestationen i Henhold til Kontrakt med Trikotagefabrikken ved Silkeborgvej, og endelig 50000 Kr. til et Fornyelsesfond. Dette Beløb blev dog ikke henlagt; det vilde medgaa til Boringsforsøg og Anlæg ved »Friheden«, idet Undersøgelserne havde vist, at der fandtes tilstrækkelig Vand, men Forslaget herom vilde senere komme til Byraadet. Af det store Kommunelaan paa 12 Mill. Kr. var der afsat 250000 Kr. til Vandværkets Udvidelse, men ved den her nævnte Ordning kunde man muligvis gennemføre Udvidelsen uden at skulle benytte Laanemidler dertil. For Gas- og Elektricitetsværkets samt Fjernopvarmningens Vedkommende var Stillingen den, at der til de nye Værker var medgaaet ca. 8 Mill. Kr., og dette Beløb blev forrentet og amortiseret af Værkerne. Den tidligere Gæld til Kommunen var faktisk afviklet, men der opførtes hvert Aar et Tilskud til Kommunekassen til Administration, Slid paa Veje og Gader o. s. v.; det var i Aar efter Forhandling med Budgetudvalget sat til 1.076000 Kr., og heri var endda ikke beregnet den Besparelse, som fremkom ved Nedgangen af Reguleringstillæget, skønt en stor Del af dette Beløb faldt paa Værkerne. Endelig var opført som Reservefond 971000 Kr. Det kunde naturligvis siges, at der ikke var megen Mening i at opføre et saa stort Reservefond i en Krisetid, og det var for saa vidt rigtigt, hvis Reservefondet skulde sættes i Sparekassen; men i Virkeligheden var Forholdet det, at Beløbet i Forvejen var beslaglagt til Køb af Ejendommene i Spanien, til en ny Turbine samt til Forbrændingsanstalten. Naar Værkerne kunde fremskaffe saa store Beløb, sparede de Kommunen

for at laane Penge, og naar man saa paa Priserne, hvor Aarhus i Virkeligheden var en af de laveste i Landet, saa maatte det siges, at der gennem Aarene her var ført en forsvarlig Politik. Samtidig havde man i nogle Aar haft et Meroverskud udover Budgettet paa ca. 800000 Kr., som foreløbig var henlagt, og dette Beløb havde man tænkt at anvende til Badeanstalten, saa Udgiften til denne ikke kom til at tynde paa Kommunens Budget. I Aarene 1901—17 havde Kommunen optaget Laan til Værkerne paa $4\frac{1}{2}$ Mill. Kr., og de var i samme Tid betalt tilbage med $8\frac{1}{2}$ Mill. Kr. I 1917 blev Socialdemokraterne Flertal i Byraadet, og i Tiaaret 1917—27, hvor Forholdene var meget vanskelige, var der af Værkerne ydet et Tilskud paa 15 Mill. Kr. til Kommunens Kasse. I 1927 maatte man saa begynde paa Udvidelserne af Værkerne; disse var ved den sidste Vurdering sat til 20 Mill. Kr., og dette Beløb forrentede Værkerne med 1,2 Mill. Kr. aarlig. Naar Værkerne gav et saa stort Overskud, skyldtes det i høj Grad de Overenskomster, som man havde angaaende Levering af Gas og Elektricitet til udenbys Kunder, men dette Forhold burde næppe publiceres. 1. Januar 1928 overtog Kommunen Sporvejene for en Sum af 1.243000 Kr., og Sporvejene havde i de 4 Aar klaret Forrentning og Amortisation af dette Beløb udover et Tilskud fra Kommunen paa 102000 Kr. Samtidig var der foretaget store Udvidelser af Linien og anskaffet en hel Del Materiel, men alligevel var der opført 32000 Kr. som Overskud fra Sporvejene. Fra April skulde de nye Omnibusser begynde Kørselen, og selv om der næppe kunde ventes noget særligt Overskud af disse, haabede man, at de ved en fornuftig Ordning kunde svare Regning An-

gaaende Kommunens Lønninger og Pensioner, saa var Pensionsbidraget ved den ny Ordning sat til 5%, hvilket vilde give en Indtægt af 132000 Kr. eller ca. 40 % af det udbetalte Pensionsbeløb, og Kommunen bidrog altsaa de 60 %. Lønningerne i Aarhus maatte kaldes ret høje, men Grundlønnen var dog nedsat ved den sidste Ordning, og samtidig var saa godt som al Betaling for Overarbejde o. lign. faldet bort. Efterhaanden vilde vel ogsaa Reguleringstillæget forsvinde, og forøvrigt skulde der om 1 Aar forhandles om dette. Merudgiften til Lønninger vilde i Aar blive 54000 Kr., men naar man tog Hensyn til f. Eks. Stigningen i Overlægenes Løn og Politiets Udvildelse, maatte det kaldes forsvarligt. Til en ny Skole var der foreløbig opført 50000 Kr., idet man var enig om, at en saadan var tiltrængt i nordre Bydel; men man maatte først vide, om der kan skaffes Penge dertil, for en Skole burde ikke opføres paa de aarlige Budgetter, men ved Laan. Beløbet var tænkt anvendt til foreløbige Undersøgelser, Tegninger o. s. v., naar Grunden blev anvist. Til Universitetet var der nu for 4. Aar opført 80000 Kr.; man havde haabet efter 3 Aars Forløb at faa Staten til at overtage denne Undervisning, men det var endnu ikke gaaet i Orden; Forhandlingerne med Ministeriet vilde imidlertid blive fortsat og førte forhaabentlig til et tilfredsstillende Resultat, for i Længden kunde Kommunen ikke paatage sig denne Udgift. Til Mindeparken var opført 14000 Kr. som første Beløb af et Tilskud paa 28000 Kr. Man havde Pengene til selve Mindesmærket, men der skulde udføres en Del Jordarbejde o. lign., hvortil Kommunens Tilskud skulde anvendes. Taleren havde hermed gjort Rede for de vigtigste Poster og haabede, at

Byraadet vilde stille sig velvilligt til Budgettet. Med dette vilde man forhaabentlig kunne køre igennem, hvis man styrede fornuftigt og ikke spændte sig for større Ting uden først at have Pengene dertil.

J. C h r. M ø l l e r erkendte, at man i Budgetudvalget var blevet enige om Budgettet, i hvert Fald formelt enige, men alligevel var Budgettet paa mange Punkter ikke, som Mindretallet havde ønsket, det var jo et Kompromisforslag, hvor ingen af Parterne heltud fik sin Vilje; der var altsaa vist Resignation, men der var næppe nogen, der tvivlede om, at den største Resignation havde været paa Mindretallets Side. Man vidste jo nok, som det ogsaa tidligere var sagt i Byraadet, at Mindretallet har ikke større Ret, end Flertallet vil give det. Det var derfor klart, at man ikke havde faaet ret meget gennemført af det, man havde ønsket. Man kunde saa spørge, hvorfor Mindretallet var gaaet med til at anbefale Budgettet, og dertil kunde svares, at Tiden stærkt opfordrer til Enighed. Man levede i en Krisetid, som der ikke havde været Mage til i en meget lang Aarrække, og under disse Forhold havde man næppe Raad til at bekæmpe hinanden. Landbruget gav vist for Tiden ikke noget Overskud, og den meget store Arbejdsløshed gjorde, at Byerne var blevet spændt meget haardt for. Dertil kom de store Skatter og Ekstraskatter, hvoraf endnu flere var bebudet, saa i Øjeblikket saa det meget mørkt ud. Under disse vanskelige Forhold kunde der nok have været sparet en Del paa flere af Budgetterne og derved bragt Skatten noget ned, men det vilde Flertallet ikke gaa med til; det havde holdt paa, at Budgetterne maa lægges saaledes, at der kan forventes et

Overskud. Konsolidering var selvfølgelig godt, men naar Tiden var saaledes, burde man konsolidere lidt mindre, og Budgettet kunde sikkert uden Skade have været nedsat med 5—600000 Kr. og alligevel været forsvarligt. Budgettet var gennemgaaet grundigt af Byens Blade og nu af Flertallets Ordfører, og Taleren skulde derfor ikke give det en 3. Gennemgang, men blot omtale enkelte Punkter, hvor der kunde have været sparet en Del. Det oprindelige Budget var ca. 700000 Kr. større end sidste Aar, men dette Beløb var efterhaanden blevet bortelimineret, saa det nu var en Ubetydelighed mindre end i Fjor; det vilde dog ikke betyde meget, saafremt Skatteindtægten gik ned, hvilket maatte befrygtes; Grundskatterne var forhøjet stærkt, og dette Beløb skulde ogsaa udredes af Skatteyderne. Angaaende Belysningsvæsenet saa maatte det kaldes meget store Beløb at henlægge paa 1 Aar, Beløbet til en ny Gasbeholder kom næppe til Udbetaling i Aar, og der blev nok et Overskud paa 1—200000 Kr. udover Budgettet. Havde man f. Eks. henlagt 400000 Kr. i Stedet for 700000 Kr., vilde det endda have været et meget smukt Resultat. Naturligvis var det rigtigt, at Pengene skal bruges til en ny Turbine, Forbrændingsanstalt, Badeanstalt o. s. v., og det var jo behageligt for Belysningsvæsenet at have disse Penge at arbejde med, men det var ikke givet, at Skatteyderne vilde finde det lige saa behageligt; de vilde vist foretrække en Nedsættelse af Skatterne og en lidt langsommere Udvikling, saa der ikke bruges saa mange Penge paa et enkelt Aar. Taleren havde forstaaet det saaledes, at Badeanstalten skal hvile i sig selv, saa Driften kan forrente de 800000 Kr., den vil koste, men hvis det ikke var Meningen, maatte

det jo ogsaa betales af Skatterne. Der var dog ikke megen Mening i at betale en saadan Bygning paa saa kort Tid, og det samme gjaldt flere af de store Nyanskaffelser og Forbedringer. Man kunde ikke for Tiden komme paa Laanemarkedet, men saa kunde man nok spare at bruge saa mange Penge paa et enkelt Aar. De sidste 100000 Kr. til Hjælpekassen havde man ingen Steder at tage, og det samme gjaldt Udgiften til Harald Jensens Plads; saaledes vilde det sikkert gaa hele Aaret, at der stadig kom nye Ting, som der skulde bevilges Penge til, og som man i Virkeligheden ikke disponerer over; det vilde igen medføre, at der maa spares paa andre Felter, hvor Pengene ellers skulde anvendes. Et Sted hvor der nok kunde indvindes 100000 Kr. uden at gaa Budgettet for nær, var forventet Tilgang af Skat i Aarets Løb; denne Post var sat til 200000 Kr., men havde sidste Aar givet 305000 Kr., og faktisk havde denne Konto igennem mange Aar givet Overskud. Det var naturligvis godt at have disse Penge, men det var Skatteyderne, der skal betale dem, og i et Aar som dette burde man tænke lidt mere paa disse. Angaaende Forsørgelsesvæsenets Konto, saa vilde Hr. Leonhard Hansen næppe være tilfreds, hvis Taleren ikke sagde lidt herom. Her kunde let spares 100000 Kr., uden at det blev uforsvarligt. Der var et Ord, som blev meget anvendt i denne Tid, nemlig »Tilpasning«, og det burde ogsaa gælde for Forsørgelsesvæsenet, for i Virkeligheden var Prisen for Livsfornødenheder paa samme Niveau som i 1914, ja nogle endog lavere; det eneste, som var dyrere, var Administration og Husleje. I Aaret 1913—14 var der paa denne Konto opført 370500 Kr., og Indbyggerantallet var dengang 62000.

Hvis man nu satte Folketallet til 82000, skulde Kontoen i samme Forhold nu være 490000 Kr.; men Budgettet lød paa 1.367400 Kr., altsaa en reel Forhøjelse paa 877000 Kr. Der var selvfølgelig siden den Tid kommet mange sociale Love, der krævede Penge, men alligevel var Forhøjelsen saa stor, at der maatte kunne spares en hel Del paa dette Budget. Det var ikke saaledes, at Forsørgelsesudvalget helt igennem var bundet ved Lovene, baade den kontante Pengehjælp, Føde, Beklædning, Huslejhjælp o. s. v. var man selv Herre over. Hr. Leonhard Hansen havde før udtalt, at Aarhus Kommune skal styres socialistisk, men noget særlig godt Styre kunde det ikke kaldes. Det nyttede vel ikke at tale derom, naar Flertallet ikke vilde gaa med til at ændre noget ved dette Budget, men Taleren troede alligevel, der var en Del Mennesker, som havde det meget sværere end dem, der understøttes af Forsørgelsesvæsenet, og som kæmpede en megel haard Kamp for at faa det daglige Brød, og heldigvis fandtes der endnu Mennesker, som satte en Ære i at hjælpe sig selv. Hjælpekassen var bundløs; det var ligegyldigt, om man bevilgede den 600000 Kr. eller det dobbelte, det havde ingen som helst Indflydelse paa Bestyrelsens Administration. Hjælpekassen havde det ikke som andre Udvalg, at den skal rette sig efter det Budget, der bliver lagt; den administrerede, som den vilde, og hævdede, at den var suveræn. Det var for saa vidt rigtigt, som den jo kunde regne med at faa bevilget alt, hvad den forlanger, og Byraadets Flertal havde været mere end villigt hertil. Der var næppe en Kommune i Landet, der havde forholdsvis saa store Udgifter til Hjælpekassen som Aarhus; her bevilgedes Penge til gifte og

ugifte, Folk med Arbejde og uden Arbejde, og selv om de har Arbejdsløshedsunderstøttelse, suppleres denne op. Ingen gik vist forgæves til Hjælpekassen, her kunde de hente Penge til Føde, Beklædning, Husleje, Lys, Varme, Kontingent til Fagforeninger o. s. v. I Dag forelaa der et nyt Andragende om flere Penge, det gjaldt blot om at sætte Byraadet i en Tvangssituation og kræve væk. Naar Hjælpekassen saa endda vilde tage lidt Hensyn om Sommeren og spare noget til Vinteren, men det vilde man heller ikke. Selv en socialistisk styret By som København havde i Aar bevilget Hjælpekassen 5 Mill. Kr. med den udtrykkelige Tilføjelse, at de maa administrere saaledes, at Beløbet kan slaa til, for der ydes ikke mere. I Aarhus vilde det tilsvarende Beløb vel blive 700000 Kr., men det slog ikke nær til her. Hvis Pengene saa gik til Byens egne, var det slemt nok, men det var kendt rundt omkring paa Landet, at blot man kommer til Aarhus, kan man faa rigelig Hjælp, og der var sikkert kommet mange Mennesker til Byen i de senere Aar af den Grund. Men det blev ikke anderledes, før Byraadet enedes om at sige, at Hjælpekassen maa disponere over det budgetterede Beløb, men mere faar den ikke. Der havde før været Forslag fra Mindretallet om at bevilge et maanedligt Beløb, men det vilde Flertallet ikke gaa med til. Hjælpekassen var tværtimod Lovens oprindelige Mening blevet en Forsørgelseskasse for en Mængde Familier. Krisehjælpen havde næppe gavnet Aarhus meget; man fik ganske vist et Beløb fra Staten, men Kriseloven havde medført, at en hel Del Mennesker havde meldt sig, som ellers ikke vilde være kommet, og dem slap man næppe af med igen. Hvis man fortsatte paa den Maade, vilde

en meget stor Del af Aarhus Kommunes Beboere finde Vej til Hjælpekassen, og det var ikke heldigt. Angaaende Skolevæsenets Budget, saa var der opnaaet Enighed derom, idet den foreslaaede Post paa 95000 Kr. til Bøger og Undervisningsmidler var nedsat til 50000 Kr. Det vilde ogsaa være meningsløst at give alle Børn gratis Skolebøger; mange var Børn af ret velhavende Forældre, som baade havde Raad og Vilje til selv at købe Bøger, og en almindelig Uddeling af disse kunde let medføre, at Bøgerne blev behandlet mindre godt. Naar alle de, som ikke har Raad til at købe Bøger, kan faa dem gratis, maatte det være tilstrækkeligt. I Stedet for denne Besparelse var der sat 50000 Kr. som Forarbejder til en ny Skole. Naturligvis var Mindretallet paa en Maade gaaet med dertil, men ikke frivilligt, det var en Diktat fra Flertallets Side; men selvfølgelig skulde det Medlem af Skoleudvalget, der har været særlig interesseret i Forslaget om gratis Skolebøger, have en lille Fjer i Hatten til Gengæld. Naturligvis vilde den Tid komme, hvor der maatte opføres en ny Skole, men det maatte ske ved Laanemidler. De øvrige Budgetter var der for saa vidt Enighed, dog kunde der nok have været sparet nogle Steder, f. Eks. paa Sygehusenes Budget. Det var udmærket at have et godt Hospitalsvæsen, men det var heller ikke billigt, og der administreredes vist ogsaa lidt flot. Kommunens Ejendomme var ikke nogen lukrativ Forretning, de gav et ikke ringe Underskud. Hvis private Haandværkere skulde bruge lige saa meget til at administrere deres Ejendomme, vilde en hel Del af dem gaa fallit; det viste i hvert Fald, at man bør ikke bygge flere kommunale Huse end højst nødvendigt. Hvis man havde reduceret de for-

skellige Budgetter som af Taleren nævnt, vilde Flertallet vel sige, at de var uforsvarlige; men det passede ikke, for Budgetterne havde i flere Aar givet betydeligt Overskud. Hvis dette saa blev overført til næste Aar, gjorde det ikke saa meget, men her gik Overskudet i Kassebeholdningen, og det kunde man for saa vidt ikke have noget imod, blot Skatteyderne kan betale det; Kassebeholdningen kunde Byraadet selv disponere over, derimod ikke over Laanemidler uden Ministeriets Tilladelse. Flertallets Ordfører var inde paa at tale om Aarene 1913—17 og sagde, at i denne Periode havde de borgerlige Partier Flertal i Byraadet. Men det passede ikke; Stillingen var 9 Borgerlige, 9 Socialdemokrater og 2 Radikale. Den ene af disse havde 14 Dage før Valget udtalt, at han vilde ryge Højre ud af Byen, hvis han havde Magt dertil, og det viste tilstrækkeligt, hvorledes de Radikales Stilling var i Byraadet. Der havde ikke været borgerligt Flertal siden 1909, og de borgerlige Partier havde ikke større Ansvar for denne Periode end de andre. Naar man vilde kalde det et daarligt Styre i denne Periode, vilde Taleren pege paa, at i 1913—14 var Skatteprocenten 11,3 og den sluttede i 1917 med 7,9, medens Formuen i samme Tid var forøget. Skatteprocenten var af meget stor Betydning for en Kommune, og det vilde være meget uheldigt at faa en Stigning. Taleren vilde derfor henstille, saafremt Skatteindtægten skulde gaa ned, at der da mellem 1. og 2. Behandling af Budgettet optages en Forhandling om nye Besparelser, saa en Stigning kan undgaas. En høj Skatteprocent holdt Folk med Kapital borte, og den lave Skatteprocent i Nabokommunerne fristede let de større Skatteydere til at flytte ud; derfor

maatte man være meget forsigtig og ikke risikere en Skatteforhøjelse. Flertallets Ordfører havde ogsaa nævnt Universitetet. Dette maatte siges at have en meget stor Betydning for Aarhus By, og efter Forhandlingerne paa Rigsdagen kunde man nu regne med et jydsk Universitet i Aarhus. Der var gennem flere Aar bragt betydelige Ofre for denne Sag baade af Byraadet og Byens Borgere; her var løftet i Flok, og det havde bragt et Resultat. Man maatte være Regering og Rigsdag taknemlig for deres Interesse, og ligeledes burde der bringes en Tak til Universitetsbestyrelsen for det meget betydelige Arbejde, den har lagt i denne Sag. Forhaabentlig var den Tid ikke fjern, da man kunde sige, at nu er det jydsk Universitet rejst, og det vilde sikkert ske, hvis den Enighed, der hidtil har været om Sagen, kan blive opretholdt. Hvad Byens Status angik, maatte man være forsigtig i sine Udtalelser, for hvis man sagde, at den er god, hvilket den egentlig er, vilde Flertallet straks sige, at det skyldtes et udmærket Kommunestyre fra Flertallets Side. Men der laa egentlig ikke nogen Anerkendelse heri, for der skulde ikke megen financier Dygtighed til at skaffe Penge i Kassen, naar man har Skatteydernes Lommer at tage af og kan tage omtrent saa meget, man vil, Naar Budgetterne altid gav et Overskud, som gik i Kassebeholdningen, blev det en Kapital, som gav en god Status, men det skyldtes hverken nogen Enkeltmand eller Parti, men derimod Skatteyderne, som betaler deres Skat, og den indgik som Regel bedre, end man regnede med. Med disse Bemærkninger vilde Taleren anbefale Budgettet til Byraadets velvillige Behandling.

.

Leonhard Hansen havde egentlig ikke tænkt at ville tage Ordet, da der forelaa et enstemmigt Budgetforslag; men naar Fabrikant Møller kom med direkte Spørgsmaal angaaende enkelte Budgetter, maatte Taleren jo svare derpaa. Flertallets Ordfører rettede en Henstilling til Brandkommissionen om at søge en Forhandling med Havnen angaaende et Tilskud til Brandvæsenet. Det var ikke noget, H. P. Christensen havde fundet paa, for det var forsøgt adskillige Gange, men hidtil havde det været haabløst. Man havde ønsket et Tilskud paa 20000 Kr., hvilket var rimeligt, for Brandvæsenet havde adskillige Udgifter paa Grund af Havnen med de mange brandfarlige Bygninger og Virksomheder, som fandtes der. Hvis man saa paa Brandvæsenets Udrykninger, saa havde man f. Eks. i 1925—26 haft 110 Udrykninger, hvoraf 12 til Havnen, men i 1930—31 var der 239 Udrykninger, hvoraf 50 til Havnen. Ligeledes havde man haft store Udgifter til Indretning af Allarmskabe ved Havnen, saa der var Grund nok for Havnen til at yde et Tilskud, og Brandkommissionen vilde sikkert følge Henstillingen. Angaaende Skovenes Budget, saa var H. P. Christensen egentlig lidt uheldig med sine Bemærkninger derom. Han appellerede i Virkeligheden til Hr. Holst-Knudsen om at sørge for Nedskæringer paa Skovenes Budget, men Sandheden var, at Holst-Knudsen havde gjort, hvad han kunde, men til sidst havde han taget mod sund Fornuft, og det skulde ikke bebrejdes ham. Hvilken Fordel vilde der være ved at skære Budgettet ned og saa møde med et Underskud, naar Aaret var gaaet. Man kunde selvfølgelig have ladet være med at sætte et Beløb til Vedligeholdelse, men saa vilde Pavillonerne falde ned.

Man maatte ogsaa huske paa, at Tiden kræver visse Forbedringer, Publikum nøjes ikke nu med det samme som for 25 Aar siden, og hvis man vil have en ordentlig Leje, maa det ogsaa indrettes saaledes, at Publikum vil komme paa Restaurationerne. H. P. Christensen sagde ligeledes, at Forsørgelsesvæsenets Budget var stort, og i Forbindelse med hans Varsko til Hjælpekassen kunde det tyde paa, at han syntes, de sociale Udgifter er for store. Det var de maaske ogsaa, men det var der ikke noget at gøre ved; det var ogsaa Tidens Krav, at de sociale Udgifter vil stige og vedblive at stige, indtil Samfundet engang kom i Lave. Naar Samfundet ikke vilde skaffe Arbejde til dets Medlemmer, maatte Samfundet betale til dem, der uden egen Skyld er arbejdsløse; det var en god gammel Regel, og selv de Konservative kunde næppe tænke sig, at Flertallet i Aarhus Byraad vil undlade at hjælpe dem, der ikke kan hjælpe sig selv. Det var meget let for Fabrikant Møller at sige, at der kan spares 100000 Kr. paa Forsørgelsesvæsenets Budget, men det var ikke underbygget af noget som helst. Alligevel maatte det forbavse at høre en saadan Udtalelse, for i Budgetudvalget krævede d'Herrer en Nedsættelse paa 50000 Kr., og man gik med til 24000 Kr. for al opnaa Enighed. Men Udvalget forpligtede sig ikke til at holde Budgettet, for ingen kunde 1½ Aar i Forvejen vide, hvad der kan ske i Aarets Løb, særlig i denne Tid. Man vilde naturligvis søge at holde Budgettet, men ikke ved al give lavere Understøttelser, for de blev ikke mindre, saa længe Taleren var Medlem af Udvalget. Taleren skulde ikke igen i Aar gentage disse Takster, men selv Fabrikant Møller turde næppe gaa med til at nedsætte disse, og

mange andre Byer betalte langt højere Understøttelse end Aarhus. De Konservative havde Gang paa Gang sat forskellige Medlemmer ind i Forsørgelsesudvalget for at bremse Socialdemokraterne i deres formentlig for store Offervillighed, men de blev hurtigt klar over, at Budgettet ikke kunde lægges anderledes, og ingen vil vel beskyldes Hr. Rasmus Rasmussen for at være Socialdemokrat, selv om han engang havde været det. Naar der blev raabt Varsko til Hjælpekassen, saa var det vel naturligt, at man raabte et Varsko til alle dem, der skal give Penge ud, men det var sjældent, man hørte et Varsko til de Institutioner, der tjener Penge, om hvorledes man der giver Pengene ud. Taleren troede ikke, at de Mennesker, der er sat til at varetage Hjælpekassens Interesser, varetager denne paa usømmelig Maade eller paa en Maade, saa det kan siges, at der styres ikke med Byens Tarv for Øje. Naar det ene Tusinde efter det andet af Arbejdere smides ud i Arbejdsløshed, og Fattigdommen i Hjemmene som Følge deraf bliver større og større, maa stadig flere henvende sig til det offentlige om Hjælp, og naar man saa fra Arbejderklassens Side forsøger paa at dæmme lidt op for Arbejdsløsheden ved at foreslaa en nedsat Arbejdstid, saa sagde de Konservative i Arbejdsgiverforeningen nej. Saa var den Vej spærret, indtil Arbejderne i Kraft af deres Mængde tvang Kravet igennem. Baade Hjælpekassens Bestyrelse og Forsørgelsesudvalget gjorde sikkert deres Bedste, og der blev ikke ødslet med de Midler, man var sat til at forvalte, men naar Nøden og Elendigheden stadig blev større, maatte de sociale Udgifter stige. Fik man nu Kronefald og Valutamisére, vilde vel de almindelige Livsfornødenheder stige i Pris; det vilde mærkes paa

Forsørgelsesvæsenets Budget, og saa havde man straks Kritikken, hvis Budgettet ikke kunde holde; men Udvalget var i hvert Fald slet ikke Herre derover.

Holger Eriksen havde lagt Mærke til, at Ordføreren for den borgerlige Gruppe Gang paa Gang brugte Udtrykket »saadant et Aar som i Aar«. Det var en ganske overflødig Bemærkning, for i de 3 Aar, Taleren havde medvirket ved Budgetbehandlingen, havde Fabrikant Møller sagt nøjagtigt det samme: Nedsækering, lavere Skatteprocent, større indirekte Skatter o. s. v. Det gentoges fra Aar til Aar, og det fremhæves lige saa nøjagtigt, at det specielt er det paagældende Aar, det drejer sig om. Der blev fortalt, at naar Præsterne har 2 Tekstrækker til deres Prædikener, var det, fordi de kun hverandet Aar skulde være nødt til at gentage sig selv, og det var for saa vidt beklageligt, at der ikke fandtes 2 Tekstrækker for Budgetbehandlingen! Taleren skulde ikke svare et Ord paa Fabrikant Møllers Bemærkning om det ønskelige i at faa et større Overskud af Kommunens Værker, for det vilde være at gentage sig selv. Men hvad Skatteprocenten angik, vilde Taleren gøre opmærksom paa, hvorledes Forholdet var i Aarhus og de øvrige jyske Byer. I 1920—21 var Skatteprocenten i de 9 største jyske Købstæder gennemsnitlig 10,5 og i Aarhus 12,7. I 1931—32 var den i de samme Byer 13,9 og i Aarhus 10,2, altsaa 3,7 % lavere. Det viste, at Aarhus har en forholdsvis lav Skatteprocent, og Folk, som tænkte paa at skabe sig en Forretning eller lignende, vilde derfor nok finde paa at flytte til Aarhus. Angaaende Forstadskommunerne saa kunde de ikke direkte sammenlignes, men her var Forholdet dog det, at i

1920—21 var Skatteprocenten i Aarhus 9 over Gennemsnittet af disse, medens den nu var 3,4 højere, saa den store Forskel var altsaa paa det nærmeste udslettet. Taleren havde nærmest taget Ordet for at rette en varm Tak til Budgetudvalget for de 50000 Kr. til en ny Skole. Taleren var ikke Medlem af Skoleudvalget og skulde ikke have nogen Fjer i Hatten; men en Skole i nordre Bydel var uhyre paakrævet og vilde have meget stor Betydning for de Mennesker, som bor deroppe, og hvis Smaabørn nu maa gaa en lang og ofte farlig Vej til Skole. Forhaabentlig vilde Skoleudvalget sørge for at faa Tingene i Orden og Fundamenterne lagt, saa Opførelsen af selve Skolen kan begyndes til næste Aar. Selvfølgelig var det rigtigst, at Pengene hertil tilvejebringes ved Laan, men Pengeforholdene vilde antagelig bedre sig til den Tid. Naar Fabrikant Møller talte om, at det var grundløst at give alle Børn gratis Skolebøger, saa var Taleren ganske uenig med ham deri; Forslaget var udsat 1 Aar eller 2 under den vanskelige økonomiske Situation, men det vilde komme igen. Der var det farlige ved det nuværende System, at det deler Børnene i velhavende og fattige, og et saadant Skel bør undgaas i Skolen. Forøvrigt kunde denne Sag vist løses, uden at Udgiften blev større end nu, saafremt der oprettedes et kommunalt Forlag for Skolebøger; de kunde sikkert derved fremstilles mindst 20 % billigere end den Pris, de nu stod i, og for denne Besparelse kunde Reformen gennemføres. Der laa en ganske uanstændig Fortjeneste paa Skolebøger, og Forfatterne forandrede dem Aar efter Aar for at tvinge Folk til at købe nye Bøger; her trængtes i høj Grad til en Reform. Angaaende Fabrikant Møllers Udtalelser

om en Nedskæring af Budgettet, hvis Skatteindtægten skulde falde, saa gik Taleren ikke med dertil. Forslaget var et Kompromis, som man naturligvis holdt fast ved, og den ene Part kunde ikke bagefter komme og kræve yderligere Nedskæring.

Chr. Nielsen bemærkede, at der var mange Mennesker, der gerne vilde forhandle med Havneudvalget, men de vilde altid have Penge ved disse Forhandlinger. Havnen kunde nok være kulant overfor Byen, men der maatte være en Grænse, og Byen havde ikke noget at beklage sig over. I Aar gav Havnen f. Eks. til Politiet 80000 Kr., og det kunde diskuteres, om det ikke var temmelig meget, og desuden 210000 Kr. til en ny Badeanstalt. Det blev ca. 300000 Kr., som Havnen udredede til Kommunen. Hvis man tidligere havde brugt den Trafik, havde man ikke haft en saa god og moderne Havn som i Øjeblikket, og man maatte heller ikke glemme, at for hver 100000 Kr., der gik ud af Havnens Kasse, havde man saa meget mindre til Havnearbejdet.

Borgmesteren vilde henstille til Overvejelse, om det skulde være mere nedværdigende for Skolebørnene at tage imod gratis Bøger end imod Bispisning; men det var maaske Meningen, naar der var indført gratis Skolebøger over hele Linien, saa ogsaa at indføre gratis Bispisning til alle Børn. Angaaende Havnens eventuelle Tilskud til Brandvæsenet, saa havde Chr. Nielsen svaret derpaa, og Taleren skulde blot sige, at det vilde være interessant at se, hvor længe Friis Skotte kan gaa uden om Loven for Havnens Styrelse. Til Fabrikant Møllers Tale om Perioden 1913 - 17 vilde Taleren blot henvise til Side 189 i Budgetforslaget; der kunde man læse Forklaringen paa

den Politik. Men hvis man var vedblevet at følge denne, havde man nu siddet i Elendighed. Men i Stedet for havde man holdt sig fri af de dyre Laan, som andre Kommuner havde stiftet og sendt Pengene ud af Landet til meget stor Skade for det danske Samfund, og man havde heller ikke været inde paa 8 % Laan som i København. Selv om Fabrikant Møller var Medlem af Bankraadet for Byens Bankforbindelse, kunde han ikke standse denne Politik; den vilde stadig blive fortsat, for det var en fornuftig Politik, der havde konsolideret Kommunen, og som ogsaa Flertallet af Borgerne var tilfreds med. I 1913 fik Socialdemokraterne et lille Nederlag, fordi de gennemførte 8 Timers Arbejdsdagen lidt for hurtigt, men siden havde Partiet haft et solidt Flertal. Der kunde nok i det kommende Aar blive nogle finansielle Vanskeligheder, men Taleren tvivlede ikke om, at man kunde komme igennem med det foreliggende Budget, og efter at man nu havde forhandlet Dag efter Dag i lange Tider og faaet en Overenskomst, gik Taleren ikke med til at forandre Budgettet, ligegyldig hvorledes Forholdet blev. Skulde man længere ned, stod man atter overfor at skulle stifte Gæld for at klare de løbende Udgifter; det var den Politik, der blev ført i Aarene 1913—17; men efter at man i 1919 havde faaet den kgl. Borgmester væk, og Socialdemokraterne var blevet absolut Flertal i Byraadet, havde man styret saaledes, at der hvert Aar blev et Overskud paa Budgettet, som var anvendt til Byens Udvikling; det kunde forhaabentlig ogsaa ske i det kommende Aar, saa man foruden at klare de løbende Udgifter kunde gennemføre enkelte andre Ting, f. Eks. nogle af de projekterede Boliger til Aldersrentenydere, Iøvrigt

skulde Taleren ikke komme længere ind paa Budgettet, da det vilde blive Gentagelser fra tidligere Aar.

H. P. Christensen pegede paa, at den foreslaaede Henlæggelse af Belysningsvæsenets Midler var nødvendig for at klare de Anskaffelser, der skulde til, da Laan jo var udelukket; men naar Værkerne kunde yde $1\frac{1}{2}$ Mill. Kr. til Kommunens Kasse, kunde der næppe kræves mere, saa maatte man hellere gaa til en Nedsættelse af Priserne. Badeanstalten blev næppe nogen særlig god økonomisk Foranstaltning; det var den ingen Steder; Byens Borgere havde opsparet 800000 Kr. gennem Priserne paa Gas og Lys, som nu blev brugt til at opføre Badeanstalten for, og disse Penge skulde betales tilbage til Kommunens Kasse, enten Anstalten kunde forrente sig eller ikke. Angaaende Perioden 1913—17, saa var Forholdet det, at Socialdemokraterne ikke fik en eneste Formandsplads i Udvalgene; det viste, at de øvrige Partier kunde finde hinanden, og i alle større Sager stemte de sammen; derfor havde de ogsaa Ansvaret. Socialdemokraterne betragtede ikke sig selv som overbegavede, men Partiet havde forstaaet at styre saaledes, at der kunde holdes en rimelig Skatteprocent, og samtidig var der sket en rig Udvikling i Kommunen, saa Byens Borgere havde faaet noget for Pengene. Til Chr. Nielsen vilde Taleren blot sige, at han selv var med til at stille Forslag om, at Havnen skulde yde 100000 Kr. til Politiet, og forhaabentlig havde han ikke fortrudt det. Taleren vidste ikke, om Ministeren var gaaet udenfor Loven, men troede alligevel, at Havneudvalget fraregnet et enkelt Medlem, som havde taget Afstand fra Budgettet, regnede med, at Ministeriets Afgørelser kunde

forsvares i Henhold til Loven. Hvad Skovene angik, havde Taleren stadig den Mening, at man her maatte sætte Tæring efter Næring og ikke gaa hurtigere frem, end Indtægterne kan slaa til, saa Kommunen ikke skal yde Tilskud til dette Budget. Angaaende de sociale Udgifter, saa kunde der selvfølgelig fremkomme Ting, som gjorde det umuligt at holde disse Budgetter, men Taleren haabede alligevel, at naar alle gjorde deres yderste derfor, kunde man komme igennem uden Under-skud.

J. C h r. M ø l l e r bemærkede, at Hr. Leonhard Hansen som sædvanligt var højt oppe, egentlig højere end nødvendigt, da man jo ikke stod lige foran et Valg. Man kunde ikke sige, at de fattig-understøttede kun fik 15 Kr. om Ugen, for de fik omtrent fuld Forsørgelse ved Siden af denne Pengehjælp. Taleren havde ikke sagt, at Forsørgelsesvæsenets Udgifter var større end andre Byers, men derimod Hjælpekassens Udgifter, men det syntes Leonhard Hansen nærmest at betragte som et Gode. Den eventuelle Nedsættelse af Arbejdstiden til 40 Timer blev Arbejderne ikke ene om at bestemme, for Arbejdsgiverne havde dog lidt at sige endnu. Taleren skulde gerne indrømme overfor Hr. Eriksen, at Budgetbehandlingen kan blive noget ensformig; det var de samme Budgetter, der opstilles Aar efter Aar, og Forhandlingerne maatte da nødvendigvis dreje sig om det samme. Taleren kunde ganske slutte sig til Borgmesterens Udtalelser om de gratis Skolebøger. Hvad Skatteprocenten angik, syntes Taleren ikke, man skulde søge at ligne Byer som Horsens og Kolding; man maatte hellere drage en Sammenligning mellem Byer som Odense og Frederiksberg. En høj Skatteprocent var af det

onde, og især var det farligt at ligge for meget over Forstadskommunerne, hvorved der skabes Skattely. Taleren vilde bestemt protestere mod Borgmesterens Udtalelser om, at Taleren som Medlem af Bankraadet for en af Byens Banker skulde søge at skade Aarhus By; det havde Taleren aldrig gjort; men iøvrigt burde saadanne Forhold ikke drøftes paa offentlige Møder. Det var beklageligt, at der ikke var Spor af Stemning for en Nedsættelse af Budgettet i Tilfælde af en Nedgang af Skatteindtægten, men selvfølgelig vilde Mindretallet alligevel stemme for det Budget, som man var enedes om.

Anna Petersen havde i Skoleudvalget stillet Forslag om at nedsætte Kontoen til Skolebøger med 45000 Kr. Det vilde være rart, hvis der ikke var Forskel paa Børn, eller man kunde udslette den Forskel, men det lod sig ikke gøre ved at give gratis Bøger til alle, ja selv om alle Børn fik gratis Mad paa Skolen, vilde der alligevel blive en Forskel, fordi Hjemmene var forskellige, og Børnene mødte med forskellige Forudsætninger, forskellig Klædedragt, Skolemad o. s. v. Fortjenesten paa Skolebøger var ikke saa stor, som det blev sagt, i hvert Fald ikke for Boghandlerne; hvad Forlagene tjente, vidste Taleren ikke. Angaaende Tanken om, at Byerne i Forening skulde oprette Forlag til at lave Skolebøger, saa vilde det vist blive en meget indviklet og dyr Historie, for der brugtes et Utal af Skolebøger, og man maatte ligge med et meget stort Lager for at være leveringsdygtig; derfor burde man næppe slaa ind paa den Vej. Den stadige Ændring af Skolebøgerne ved nye Oplag var nu omtrent faldet bort, og Skolerne forlangte heller ikke mere absolut de sidste Udgaver af Bøgerne.

Leonhard Hansen oplyste, at de 15 Kr. i Understøttelse gjaldt en Familie med 3 Børn og større Familier fik yderligere 2 Kr. pr. Barn. Men Fabrikant Møller kunde vel næppe tænke sig, at de 15 Kr. kunde slaa til baade til Føde, Beklædning, Husleje, Brændsel o. s. v., for det var selvfølgelig umuligt. Taleren havde ikke sagt, at det er et Gode for Byen, at Hjælpekassen skal bruge saa mange Penge; men det var nødvendigt og vilde blive det ogsaa i Fremtiden, saa længe der fandtes saa mange Arbejdsløse, for de kunde jo ikke tage selv. Forøvrigt var Taleren enig med Fabrikant Møller i, at en høj Skatteprocent er til Skade for en By.

Holger Eriksen konstaterede, at Fabrikant Møller ikke kunde lide at tale om Skatteprocenten i andre Byer, sammenlignet med Aarhus, og derfor holdt han sig nu til Forstadskommunerne. Men naar man i en Landkommune ved Aarhus skal betale 9 % og kan slippe med 10,2 i Aarhus, var der ingen Konkurrence at frygte for Aarhus. Angaaende gratis Skolebøger saa var der en meget stor Forskel herpaa og paa gratis Skolebespisning, og hvis Borgmesteren ikke kunde se Forskellen, skulde han prøve at tale med Forældrene til Børn, der skal have gratis Bøger, og derved kommer ind under Kategorien »fattige Forældre«. Naar Frk. Petersen advarede mod et kommunalt Skoleforlag og nævnte Vanskeligheden med de mange Skolebøger, saa laa det netop indenfor Skoleautoriteternes Ret at begrænse Antallet af de Bøger, der skal bruges; man kunde begynde med et enkelt Fag og efterhaanden gaa videre, og det vilde ikke volde nogen som helst Vanskelighed.

Borgmesteren sluttede hermed 1. Behandling af Budgettet og meddelte, at eventuelle

Ændringsforslag skulde indgives inden førstkom-
mende Lørdag Middag.

Budgettet overgik til 2. Behandling.

4. (J. Nr. 575—1931). Skrivelse fra Købstadskom-
munernes Forsikringsforening angaaende Tegning
af Forsikring af Byraadsmedlemmer.

Toges til Efterretning.

5. (J. Nr. 629—1931). Andragende fra Hjælpekas-
sen om Tegning af Ulykkesforsikring for Besty-
relsens Medlemmer.

B o r g m e s t e r e n henstillede, at man tegner
en Forsikring for disse paa samme Maade som
for Byraadets Medlemmer.

Bevilgedes.

6. (J. Nr. 521—1931). Sagen angaaende Formulerin-
gen af § 29, Stk. 7 i Sundhedsvedtægten (Indfø-
relse af Vandklosetter).

Fra Sundhedskommissionen forelaa følgende
Skrivelse:

Tilbagesendes Aarhus Byraad, idet Sund-
hedskommissionen skal udtale følgende:

»Ved Formuleringen af den omhandlede
Tilføjelse til Sundhedsvedtægten har man øn-
sket at fastslaa, at det paagældende Forhold,
hvis Betydning i sundhedsmæssig Henseende er
iøjnespringende, kun kan ordnes med Sundheds-
kommissionens Medvirken, i Lighed med en
Række andre sundhedsmæssige Anliggender,
som omtales i Sundhedsvedtægten.

Det i Byraadets Møde den 19. November
f. A. behandlede Forslag fra Brolægningsud-
valget indeholdt den Bestemmelse, at alene
Sundhedskommissionens Tilladelse skulde ind-
hentes. Forslaget anbefalede af samtlige Ta-
lere, idet dog Byraadsmedlem H. P. Christensen
fandt, »at det burde være Sundhedskommis-

sionen i Forbindelse med Byraadet«, som skulde give Dispensation, og Sundhedskommissionen maatte herefter netop finde sin Affattelse stemmende med de fra Byraadets Side fremsatte Ønsker.

Sundhedskommissionen, som saaledes ikke ser Berettigelsen af de af Borgmesteren i Byraadets Møde den 11. f. M. fremsatte Udtalelser, finder herefter at maatte fastholde sin Indstilling, dog at man ikke vil kunne have noget imod, at der i Bestemmelsen tilføjes: »Dog kan Byraadet alene give Tilladelsen, naar de til Installation af Vandkloset nødvendige Gadekloakledninger mangler.«

Holger Eriksen henviste til Kommissionens Skrivelse og anbefalede at tiltræde Forslaget, som det nu foreligger.

Borgmesteren bemærkede, at det maatte fastslaas, hvem der skal sørge for at faa Vedtægten trykt.

Holger Eriksen spurgte, hvem der skulde afholde Udgiften derved.

Borgmesteren: Det skal det Udvalg, som Byraadet overdrager det til.

H. P. Christensen henstillede, at Sundhedskommissionen sørger for Trykningen, og Byraadet maa naturligvis afholde Udgifterne derved.

Forslaget tiltraadtes. Sagen overgaar til Sundhedskommissionen til videre Foranstaltning.

7. (J. Nr. 417—1931). Forslag fra Statsbanerne til Affattelse af Deklaration angaaende Kommunens fortsatte Benyttelse af Løssepladsen i Mølleengen. (Side 327).

Fra Statsbanerne forelaa Meddelelse om, at man kan tiltræde den af Byraadet ønskede Ændring i Deklarationens Punkt 4. Derimod kan

man ikke tiltræde Ændringen i Punkt 5, men foreslaar, at den faar følgende Affattelse:

»For saa vidt der i Anledning af Affaldsdyngens Tilstedeværelse paa Arealet maatte fremkomme Klager fra Sundhedsautoriteternes Side, eller der fra de omboende maatte fremkomme Klager, som af Sundhedsautoriteterne anerkendes som berettigede, maa Kommunen straks høre op med at tilføre Arealet Husaffald«. Tiltraadt af Brolægningsudvalget.

Forslaget tiltraadtes.

8. (J. Nr. 747—1831). Andragende fra Aarhus Kioskselskab om Tilladelse til at opstille en Kiosk paa Skelebakken udfor Katedralskolen.

Anbefalet af Brolægningsudvalget mod en aarlig Afgift af 200 Kr.

A n d r. B i t s c h meddelte, at det var Hensigten efterhaanden at fjerne de grimme Plakatsøjler. Der fandtes en saadan paa Skelebakken, og den vilde forsvinde, naar Kiosken blev opført.

Indstillingen vedtoges.

9. (J. Nr. 652—1931). Tilbud paa Salg til Kommunen af Ejendommen Møllestien Nr. 47.

Fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse forelaa følgende Erklæring:

»Udvalget mener ikke, at Erhvervelsen af den tilbudte Ejendom er af Interesse for Kommunen for Tiden«.

Tiltraadtes.

10. (J. Nr. 673—1931). Indstilling angaaende Udførelse af Jord- og Kloakarbejde til Anlæg af Lemvigvej Vest for det ny Amtssygehus.

Fra Stadsingeniøren forelaa følgende Erklæring:

»Naar Administrationsbygningen nu skal paabegyndes, vil det blive nødvendigt at ud-

føre det resterende Jordarbejde for Vejene om Sygehuset, nemlig Afgravningen mod Ringgaden og Opfyldning af de med gult viste Arealer. Jord- og Kloakarbejde vil her andrage yderligere 46000 Kr. og vil kunne udbydes med et Par Dages Varsel.

Der resterer da kun Vejarbejderne, der tilsammen vil koste 150000 Kr. Lemvigvej fra Viborgvej til Struervej koster 30000 Kr., og formentlig bliver det ogsaa snart nødvendigt at anlægge dette Stykke af Hensyn til Adgangen til Bygningerne. De øvrige Veje maa af tekniske Grunde helst vente til næste Aar.«

Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse indstiller, at forannævnte Arbejder bringes til Udførelse, og Sagen overgives Brolægningsudvalget til videre Foranstaltning, idet det henstilles til Udvalget at fremkomme med nærmere Forslag med Hensyn til Vilkaarene for Arbejdernes Udførelse.

B o r g m e s t e r e n forelagde Indstillingen. Udgiften afholdes paa Kontoen for Gadeanlæg Nord for Aaen, dog foreløbig af Kassebeholdningen.

Indstillingen vedtoges.

11. (J. Nr. 744—1931). Andragende fra Telefonselskabet om Tilladelse til Nedlægning af Kabler i Mejlgade, Parkallé, Marstrandsgade og Eckersbergsgade.

Anbefalet af Brolægningsudvalget paa sædvanlige Betingelser.

Indstillingen vedtoges.

12. (J. Nr. 10⁶—1931). Valg af 2 Suppleanter for de af Byraadet valgte Medlemmer til Politiraadet.

H. P. C h r i s t e n s e n mente ikke, det var nødvendigt at vælge Suppleanter hertil og fore-

slog at svare Politimesteren, at Byraadet ikke har nogen Interesse af et saadant Valg.

H. P. Christensens Forslag tiltraadtes.

13. (J. Nr. 10⁷—1931). Valg af 1 Medlem til Sundhedskommissionen.

Overlæge Fabricius Møller valgtes for Resten af indeværende Valgperiode i Stedet for Læge Mogens Norn.

14. (J. Nr. 743—1931). Andragende om Bevilling af 1000 Kr. af Kommunens Tilskud til Aftenskolen for Arbejdere.

Bevilgedes.

15. (J. Nr. 28—1931). Andragende fra Hjelpekassen om Bevilling af 50000 Kr.

Følgende Skrivelse forelaa:

»Af de i Byraadets Møde den 25. f. M. bevilgede ekstra 100000 Kr. var der pr. 1. ds. i Behold 80000 Kr.

Til Udbetalingerne den 5. og 12. er medgaaet:

Fast Understøttelse	6193 Kr.
Syge	7844 »
Enker og Diverse	10611 »
Arbejdsløse	41098 »
Ialt...	65746 Kr.

Da det tilbageværende Beløb, 14254 Kr., vil medgaa til Betaling af Brændsel og Gas til Arbejdsløse samt Administration, vil man komme til at mangle Midler til Udbetalingerne den 19. og 26. ds., hvilket man anslaaer til 50000 Kr., hvorfor man anmoder det ærede Byraad yderligere at stille dette Beløb til Raadighed for Regnskabsaaret 1931—32«.

Bevilgedes.